

Zdůvodnění ocenění soutěžních příspěvků 17. ročníku porotou

I. kategorie

Tanec mezi nebem a hvězdami

Nekonečný tanec Života a Smrti, ta prazákladní podstata našich životů, se stal námětem povídky s názvem *Tanec mezi nebem a hvězdami*. Filozofické rozjímání nad vlastní existencí hlavních protagonistů Shi a Jina vyprávěné v rytmu nekonečného tanga. Čtenář je konfrontován s osobními otázkami prostřednictvím umně strukturovaného, vyzrálého textu, je unášen vírem tance a ocitá se v černobílé monádě, kdy může pohlížet na oba póly duality – světla a tmy, mužský a ženský, dobra a zla, radosti a smutku, blaženosti a utrpení, narození a smrti či vzniku a zániku. Mistrné ztvárnění tajemství života, faktu, že jedna polarita bez druhé stává se ničím.

Přes okraj

Rychle. Napřímo. To nejlepší tady a teď. Nejlépe ihned. Takové je mládí. To samé ovšem platí také o příbězích, které takzvaně bodují v literárních soutěžích. Čtenář zprvu poněkud váhá, zda už je to skutečně literatura s velkým L... Charakter a jednání ústřední postavy příběhu je věrohodné, děj uvěřitelný, navíc vrcholí dobře vystavěnou zápletkou. Jímavý příběh současně nese ryzí poselství. Přesně taková je povídka *Přes okraj* vracející nás prostřednictvím zobrazení životní krize árijské dívky adoptované židovskou rodinou do minulého století, do časů předposlední evropské války.

Dopisy

Příběh přátelství dvou německých mužů – malíře a jeho spolubydlícího, který mu stál modelem – ovlivněný dějinnými událostmi (válka a smrt jednoho z nich v zajateckém táboře), podaný neobyčejně vizuálně – atmosféra malířova ateliéru, charakteristika barevné škály malířových obrazů, do nichž se dynamicky promítají vzpomínky na vzdáleného malířova přítele. Autorce textu se zdařilo na malé ploše vylíčit nehybnost času, se kterou kontrastuje náhlý vstup „velkých dějin“ zvenku – dopisy, které zásadně mění situaci, stejně jako rozuzlení příběhu, kdy zesnulý přítel zůstává v malířových vzpomínkách.

Jak vznikají umělci

„Kdyby se na počátku 20. století Londýňané zaposlouchali i do atmosféry města než jen do svých uspěchaných myšlenek, zaslechli by pláč dívky bez hlasu.“ Těmito slovy začíná povídka o dívce, která je němá a jejíž život se změní, když se ve snu setká se slavným malířem. Od té chvíle začne sama malovat a pochopí, že své myšlenky může vyjadřovat obrazy a že i tato cesta vede ke komunikaci s okolním světem a také k sobě samé. Křehký příběh je napsán napínavě s velmi pěkně vystavěnými snovými dialogy mezi dívkou a slavným malířem.

Tohle není pohádka

Povídka rozvíjí myšlenku, že bytostí, bez níž si připadáme neúplní, nemusí být nutně další člověk. Hrdince tohoto příběhu se krátce před Vánoci zatoulá kočka. Dívka ztrátu nese těžce a propadá malomyslnosti; zvíře pro ni totiž nepředstavuje pouhého domácího mazlíčka, ale blízkou duši, ke které ji váže silné citové pouto. Pátrání, do něhož se zapojí celá rodina i sousedé, však nepřináší žádné výsledky, a tak nezbývá než se smířit s tím, že letos budou Vánoce poněkud osamělé. Pokud se ovšem nestane zázrak... Přestože je zápletka jednoduchá, autorce se podařilo připravit poutavé vyprávění napsané čtivým, autentickým jazykem.

II. kategorie

Myslím, že rozumím

Děj povídky, který se odehrává v krátkém časovém úseku a na jednom místě, by se dal stručně popsat jako setkání s tajemným panem Berekem. Autorka dokáže čtenáře vtáhnout do děje, aniž by potřeboval dramatické kulisy (dlouho očekávané setkání se odehraje v prostředí kavárny). Patřičné napětí, které předchází jednomu jedinému setkání s neznámým člověkem, provází čtenáře až do konce povídky s nečekaným vyústěním. Povídka má až překvapivě vyzrálou formu, sevřený tvar a právem si zaslouží ocenění.

Matylda

S myšlenkou, že život bez sourozence by byl o něco snazší, si občas pohrává asi každé dítě. Ale co když se tohle ‚přání‘ vyplní? Autorka v povídce předkládá emotivní příběh vyprávěný z pohledu sestry autistického chlapce a tematizuje tak nejen komplikovanost sourozeneckého vztahu, ale i problematiku duševního zdraví. Motiv šikany, sebevraždy, jinakosti a osamění se

v zaslaných příspěvcích objevil vícekrát; pisatel této povídky se však nespokojil jen s drásavou zápletkou a vytvořil promyšlený, dobře komponovaný text.

Benedictus non benedicat

Víra v Boha, strach ze smrti, odvaha vedle zbabělosti, důvěra v dobro v druhém člověku – to jsou základní témata povídky nazvané *Benedictus non benedicat*. Příběh je zasazen do období pronásledování prvních křesťanů. Autorka staví hlavní postavy do hraničních situací, kdy stojí tvář v tvář nebezpečí smrti – své vlastní nebo někoho z bližních. Mistrně předkládá otázky přicházející k člověku ovládanému vnitřními obavami, otázky osobního hrdinství a zbabělosti a otázky vycházející z pocitu viny při paralýze strachem a následné neschopnosti zachránit život někoho jiného. Dobře vystavěný příběh vynášející na světlo ty nejzákladnější vnitřní dialogy týkající se síly lidského ducha.

Cesta do nitra šílenství

Cesta do vlastního nitra bývá krkolomná a komplikovaná. O to cennější je, pokud se stane námětem experimentální prózy, jako v případě této povídky. Základní psychologické pojmy, známé z klasické trojčlenky: počitek – vjem – představa, jsou gradovány až do absurdního finále. Ona cesta, respektive její detailní popis prostřednictvím deníkových záznamů, prozrazuje nejen výtečné fabulační vlohy, ale také nespornou stylistickou dovednost. Meze představ a poznávání jsou zkrátka nekonečné.

Hledání ztraceného ráje

Povídka, uvozená citátem z Nezvalovy sbírky „Praha s prsty deště“, rozhrává několik důležitých dichotomií, přítomných v existenci moderního člověka – kontrast odcizeného prostředí velkoměsta, kde samotu lze zakoušet uprostřed davu lidí, a severskou přírodou, kde je samota dobrovolnou volbou, pomáhající nalézt vnitřní klid a vyrovnanost, kontrast mezi zaměstnáním, které je odcizeno od smyslu a svobodnou tvorbou, která dodává radost a pomáhá zakoušet vlastní bytí. Povídka je napsána v hovorové češtině, působí tak proto autenticky jako úryvky ze stránek osobního deníku, ozvláštňujícím prvkem je naopak přítomnost přechodníků, citátů z básní apod., což pomáhá upozornit na univerzálnost předložené situace. Povídka končí náznakem šťastného konce – i mezi (zdánlivě) lhostejnými spolupracovníky lze nalézt překvapivě spřízněnou duši.